

S t a n o v i s k o **hlavného kontrolóra obce k návrhu rozpočtu obce Huncovce** **na roky 2025 - 2027**

V súlade s § 18f, ods. 1, písm. c) zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a podľa ustanovení § 9, ods.1 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov, predkladám týmto, Obecnému zastupiteľstvu obce Huncovce, stanovisko k **návrhu** viacročného rozpočtu obce vrátane programového rozpočtu obce Huncovce, na roky 2025 – 2027.

Viacročný rozpočet tvorí rozpočet na príslušný rozpočtový rok, rozpočet na rok nasledujúci po príslušnom rozpočtovom roku a rozpočet na ďalší nasledujúci rok po roku nasledujúcom po príslušnom rozpočtovom roku.

Cieľom programového rozpočtovania v územnej samospráve je prehľadný rozhodovací proces, presné definovanie účelu vynakladania verejných zdrojov a očakávaných výsledkov, ako aj definovanie zodpovednosti správcov verejných prostriedkov za ich rozdelenie, pri posúdení efektívnosti a účinnosti vynakladania verejných zdrojov.

Programový rozpočet je zostavený v programovej štruktúre, výdavky rozpočtu sú zaradené do 13 programov a v rámci programov do 56 podprogramov (pre rok 2025 je aktívnych 51 podprogramov). Prvky ani projekty programového rozpočtu nie sú v programovej štruktúre navrhnuté. Štruktúra programového rozpočtu na úrovni programov a podprogramov však dostatočne pokrýva všetky činnosti obce.

Príslušné programy a podprogramy obsahujú zámery, ciele a merateľné ukazovatele. Účely vynakladania verejných zdrojov aj merateľné ukazovatele sú navrhnuté vhodné. Programové členenie je doplnené existujúcou platnou rozpočtovou klasifikáciou a o bližšie vysvetlenie charakteru výdavkov jednotlivých programov, resp. podprogramov.

Rozpočtový proces územnej samosprávy je regulovaný ustanoveniami ústavného zákona č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti. Zo znenia ods. 9 čl. 12 tohto zákona je pre tvorbu rozpočtu uplatnená výnimka z povinností vyplývajúcich z prekročenia tzv. pásiem dlhovej brzdy. Výnimka platí v čase 2 rokov od schválenia programového vyhlásenia vlády a vyslovenia dôvery vláde, platí teda do 21.11. 2025. Ak by táto výnimka neplatila, rozpočtované výdavky obce by nesmeli prekročiť výdavky predchádzajúceho roka a rozpočet by nesmel byť schodkový (bez zapojenia finančných operácií). Okrem toho je rozpočtový proces regulovaný ustanoveniami zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zákona 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, zákona 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmu územnej samospráve, nariadenia vlády SR č. 668/2004 Z. z. o rozdeľovaní výnosu dane z príjmu územnej samospráve, zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení, všetko v znení neskorších predpisov.

Rozpočtový proces v podmienkach obce Huncovce upravuje aj vnútorný predpis riadenia obce č. 1/2024 Zásady hospodárenia s finančnými prostriedkami obce Huncovce.

Predložený návrh rozpočtu zabezpečuje, v rámci ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie, rovnorodé triedenie príjmov a výdavkov, vrátane ich vecného vymedzenia a vrátane finančných operácií s finančnými aktívami. Rozpočtová klasifikácia, v zmysle § 4 ods. 4 zákona NR SR č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, bola dodržaná.

Príjmy obce sú spracované podľa ekonomickej klasifikácie, do rozpočtu určeného na schvaľovanie obecným zastupiteľstvom boli pripravené v rozdelení na bežné príjmy, kapitálové príjmy a príjmové finančné operácie, s členením až do úrovne položiek, resp. podpoložiek ekonomickej klasifikácie. Vlastné príjmy rozpočtových organizácií sú v návrhu rozdelené na materskú školu a základnú školu. V zmysle zásad hospodárenia s finančnými prostriedkami obce Huncovce č. 1/2024 boli rozpísané do úrovne položiek, resp. podpoložiek ekonomickej klasifikácie. Príjmové finančné operácie nevstupujú do prebytku rozpočtu obce, ich účelom je krytie schodku kapitálového rozpočtu alebo v prípade základnej a materskej školy krytie stavu potravín a potravinového účtu k poslednému dňu kalendárneho roka. V rozpočte nie je plánovaný žiaden presun čerpania výdavkov financovaných zo štátneho rozpočtu z roku 2024 do roku 2025.

Bežné výdavky, kapitálové výdavky a výdavky z finančných operácií sú v rámci sumárneho prehľadu programového rozpočtu rozlíšené podľa príslušného programu a podprogramu. Výdavky boli spracované na úrovni hlavnej kategórie ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie. Výdavky rozpočtových organizácií budú po schválení rozpočtu následne rozpísané v samostatných rozpočtoch rozpočtových organizácií. V rozpočte sú uvažované aj výdavkové finančné operácie v rokoch 2025 – 2026 na splácanie istiny úveru prijatého za účelom kúpy pozemku pre IBV. Ten bude v roku 2026 splatený, takže v roku 2027 nie sú plánované žiadne výdavkové finančné operácie. Výdavkové finančné operácie nevstupujú do schodku rozpočtu obce.

Okrem rozpočtu na roky 2025-2027 obsahuje návrh rozpočtu aj skutočné čerpanie za roky 2022 a 2023, rozpočet roku 2024 a očakávanú skutočnosť roku 2024. Návrh rozpočtu tak plne spĺňa formálne náležitosti uvedené v čl. 9 ústavného zákona č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti v znení neskorších predpisov.

Základom pre spracovanie rozpočtu ako takého bolo zadefinovanie východísk a možností rozpočtu – príjmov na príslušný rozpočtový rok, ako aj východísk na nasledujúce dva po sebe idúce roky. Rozpočet bol v príjmovej časti pripravený na základe dostupných informácií o predpokladanom výnose dane z príjmu územnej samosprávy s tým, že tento návrh nezahrňuje riziká spojené s nižším výberom tejto dane. Do návrhu rozpočtu boli zapracované najmä výdavky na základné, pravidelne sa opakujúce činnosti obce. Riziká vo výdavkovej časti rozpočtu boli zahrnuté v primeranej výške najmä vo vzťahu zvýšenej očakávanej inflácie po zavedení konsolidačných opatrení vlády. Okrem toho sú plánované kapitálové výdavky na aktivity, pričom niektoré z týchto aktivít boli rozpracované alebo začaté v roku 2024.

Konštatujem, že predložený návrh rozpočtu bol spracovaný na základe ustanovení zákona o rozpočtových pravidlách a na základe vnútorného predpisu upravujúceho proces zostavenia návrhu rozpočtu.

Základné makroekonomické ukazovatele ekonomiky v čase tvorby návrhu rozpočtu predpokladajú mierny rast nových pracovných miest a pomerne výrazný rast nominálnych miezd (5,9%). Pozitívny efekt rastu nominálnych miezd pohlí inlačné zvýšenie výdavkov. Výšku podielu na dani z príjmu fyzických osôb výrazne ovplyvnila legislatívna zmena prechodu financovania materských škôl (mimo školských jedální) priamo pod štátny rozpočet.

Návrh rozpočtu obce bol zostavený na základe vládneho návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2025 – 2027 určujúcich rast hospodárstva, zohľadňujúcich vývoj zamestnanosti, rast nominálnych miezd a rast inflácie. Predpoklad Ministerstva financií nebol upravený o žiadnu rezervu na negatívny vývoj dane z príjmu fyzických osôb. Okrem toho sa podiel na dani z príjmov fyzických osôb znížil zo 70% na 55,1% namiesto avizovaného 56,03%, ktorý bol použitý pre zostavenie tohto rozpočtu. Reálnejší odhad výšky podielu obce Huncovce na dani z príjmu fyzických osôb bude známy pravdepodobne až po 15.12. 2024, teda po dátume schvaľovania rozpočtu obce Huncovce.

Financovanie školských zariadení v rámci originálnych kompetencií je navrhnuté tak, aby všetky finančné prostriedky určené v podiele dane z príjmu fyzických osôb pre oblasť školstva boli použité pre oblasť školstva. Problematické je financovanie niektorých školských zariadení financovaných prostredníctvom podielu na dani z príjmov fyzických osôb - školskej jedále materskej školy a školského klubu detí. Financovanie týchto školských zariadení sa v roku 2025 podarilo vyriešiť tak, aby obec nemusela na školstvo doplácať z iných zdrojov.

Pri financovaní základnej školy a materskej školy v rámci preneseného výkonu štátnej správy (zabezpečenie vzdelávacieho procesu) je v rozpočte zahrnuté aj využitie vlastných príjmov základnej školy, resp. materskej školy. Rozpočet nepredpokladá výraznejšie výkyvy v počtoch žiakov, resp. detí v rokoch 2025 až 2027. Predpoklad financovania materskej školy zo štátneho rozpočtu bol vypočítaný z dostupných informácií.

B e ž n ý rozpočet obce pre rok 2025 je v predloženom návrhu koncipovaný ako mierne prebytkový (vo výške 4 500 eur). Nasledujúce rozpočtové roky 2026 a 2027 sú výraznejšie prebytkové (v roku 2026 vo výške 110 000 € a v roku 2027 vo výške 113 900 €).

K a p i t á l o v ý rozpočet, v súlade s možnosťami príjmov a potrebami realizácií, sa predpokladá v roku 2025 ako schodkový, so zapojením príjmových finančných operácií. Rozpočtové roky 2026 a 2027 sú plánované taktiež ako schodkové, ale s tým, že schodok je krytý prebytkom bežného rozpočtu. Pre veľkú mieru neistoty budúceho vývoja nie sú v rokoch 2026 a 2027 plánované žiadne významné kapitálové príjmy. Tomu zodpovedajú aj relatívne nízke kapitálové výdavky.

Pre rok 2025 sú navrhnuté príjmové finančné operácie – použitie rezervného fondu v celkovej výške 563 212 eur, pričom suma 495 560 eur je plánovaná na financovanie časti kapitálových výdavkov. Okrem toho sa časť rezervného fondu vo výške 67 692 eur plánuje použiť na financovanie výdavkovej finančnej operácie – splátky úveru na zakúpenie

pozemkov pre IBV - lokalita „za školou“. Nie je plánovaný žiaden presun nevyčerpanej dotácie získanej v roku 2024 do roku 2025. Plánované sú príjmy finančných operácií v základnej škole a v materskej škole na krytie stavu potravín a potravinového účtu k poslednému dňu kalendárneho roka (v základnej škole vo výške 1 000 eur, v materskej škole vo výške 500 eur.) V roku 2026 rozpočet uvažuje so zapojením rezervného fondu len na splátky úveru na zakúpenie pozemkov pre IBV - lokalita „za školou“ a v roku 2027 nie je navrhnuté žiadne čerpanie rezervného fondu. So zapojením finančných operácií základnej školy a materskej školy na krytie stavu potravín a potravinového účtu k poslednému dňu kalendárneho roka počíta návrh rozpočtu aj pre roka 2026 a 2027.

Finančné prostriedky určené fiškálnou decentralizáciou a ďalšie uvažované daňové a nedaňové príjmy a finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu budú používané na zabezpečenie základných samosprávnych kompetencií v oblasti výkonu samosprávy podľa zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, ako aj na úhradu ďalších nutných potrieb obce vo výdavkovej oblasti.

Rozborom jednotlivých rozpočtovaných položiek v príjmovej oblasti rozpočtu je možné skonštatovať, že celkové rozpočtované bežné príjmy majú v rokoch 2025-2027 postupný mierny nárast. Tento vývoj je výrazne ovplyvnený daňovými príjmami, ktoré postupne rastú. Suma grantov a transferov v roku 2026 významnejšie stúpne hlavne z dôvodu zmeny spôsobu financovania materskej školy. V rokoch 2026 a 2027 je príjem z grantov a transferov rozpočtovaný na mierne nižšej úrovni oproti roku 2025 z dôvodu, že rozpočtované sú len také dotácie, u ktorých je známe, že budú obci poskytované aj v rokoch 2026-2027. U dotácií na prenesený výkon štátnej správy sú sumy týchto dotácií v rokoch 2026-2027 orientačné. Podľa výšky dotácií sú rozpočtované aj príslušné výdavky financované z týchto dotácií. Kapitálové príjmy sú rozpočtované vo forme príjmu hlavne z predaja stavebných pozemkov v IBV - lokalita „za školou“ v roku 2025 a dotácie na investície pre rok 2025 (oddychová zóna pri cyklotrase a rozšírenie kamerového systému).

Podiel očakávaných vlastných (daňových aj nedaňových) bežných príjmov voči celkovým bežným príjmom roka 2025 je plánovaný na 37,41%, v rokoch 2026 a 2027 sa predpokladá mierne vyšší podiel - 39,66% v roku 2026 a 40,22% v roku 2027. Rozsah plánovaných vlastných kapitálových príjmov je v roku 2025 plánovaný na 10,66% z celkových príjmov (bez príjmov finančných operácií). V rokoch 2026 a 2027 sú plánované zanedbateľné vlastné kapitálové príjmy. Kapitálové dotácie sú plánované v roku 2025 vo výške 4,86% z celkových príjmov (bez príjmov finančných operácií), pre roky 2026 a 2027 nie sú plánované žiadne kapitálové dotácie.

Výška príjmov z daní z nehnuteľnosti je v rokoch 2025-2027 rozpočtovaná na nižšej úrovni ako boli tieto príjmy rozpočtované v roku 2024 napriek tomu, že v roku 2025 je rozpočtované zvýšenie tejto dane o 5%. Je to z toho dôvodu, že príjmy pre rok 2024 boli ovplyvnené úhradou nedoplatkov z roku 2023. Pri miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady je však plánované zvýšenie príjmov oproti roku 2024 z dôvodu nutnosti reagovania na výrazný nárast výdavkov na zvoz a likvidáciu komunálnych odpadov.

Výška nedaňových príjmov je v rokoch 2025 - 2027 nižšia ako v roku 2024. Oproti roku 2024 je plánovaný výrazne nižší príjem z pokút a penále, nakoľko nie je možné dopredu

spoľahlivo určiť výšku budúcich pokút a penále. Taktiež príjem z budúcich dobropisov nie je možné vopred spoľahlivo určiť. Okrem sú plánované nižšie príjmy z úrokov, nakoľko úroky na vkladových produktoch postupne klesajú. Obec však stále vie zaujímavu zhodnocovať finančné prostriedky rezervného fondu. Nedaňové príjmy sú plánované realisticky na základe očakávaných príjmov roka 2023 s tým, že do výšky príjmu z prenájmu nehnuteľností je zahrnutá inflácia a do príjmov z úrokov aktuálne úrokové sadzby za vklady v banke. V rozpočte nie sú zladené príjmy a výdavky na nakladanie s odpadovými vodami, obec tak generuje stratu z prevádzkovania čistiarne odpadových vôd.

V predloženom návrhu rozpočtu sú cudzie bežné príjmy (dotačné zdroje) plánované pre rok 2025 v objeme 2 630 289 eur, čo voči očakávanej skutočnosti roka 2024 predstavuje nárast o 15,58 %. Nárast je spôsobený hlavne zmenou financovania materských škôl – od roku 2025 budú (okrem školskej jedálne materskej školy) financované zo štátneho rozpočtu. V nasledujúcom roku 2026 je miene nižšia suma dotácií (o 2,73% oproti roku 2025) z dôvodu nejasného financovania projektu miestnej občianskej a preventívnej služby a ukončenia projektu „Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov“ v základnej škole a materskej škole. V roku 2027 sú rozpočtované o 1,35% vyššie dotačné zdroje oproti roku 2026. Niektoré dotácie sú určené len pre konkrétny rok (voľby). Väčšina bežných dotácií je určená pre základnú a materskú školu.

Programový rozpočet, v rámci svojich možností, pokrýva nevyhnutné bežné výdavky na zabezpečenie činnosti miestnej samosprávy vo všetkých jej oblastiach, najmä na výkon samosprávnych pôsobností obce, výdavky na činnosti súvisiace s riadnym hospodárením s majetkom obce - na správu, údržbu, udržanie a rozvoj majetku obce, na zabezpečenie výstavby, údržby a správy miestnych komunikácií, verejných priestranstiev, cintorína, kultúrnych, športových a iných akcií,... Takmer všetky potreby boli rozpočtované v nevyhnutnej miere.

Z celkových výdavkov je v roku 2025 určených na zabezpečenie originálnych a prenesených kompetencií obce za oblasť školstva 48,88%, v roku 2026 63,39% a v roku 2026 64,04%. Z týchto údajov je evidentné, že výdavky na školstvo dlhodobo tvoria výraznú časť obecného rozpočtu. V roku 2025 je tento podiel výrazne nižší (dokonca nižší ako 50%) z dôvodu rozpočtovania väčších investičných akcií obce.

V rozpočte sú plánované účelové dotácie pre športové kluby vo výške 22 500 eur a pre dobrovoľný hasičský zbor vo výške 6 000 eur, plánované sú však aj finančné prostriedky pre zabezpečenie kultúrnych a športových podujatí (kultúrne podujatia 8 190 eur, športové podujatia 8 640 eur). V rokoch 2026 a 2027 sú plánované tieto výdavky v podobnej výške. Z dotácií sú plánované ešte dotácie na opravu a údržbu kultúrnych pamiatok vo výške 1 000 eur pre roky 2025 – 2027. Oblasť poskytovania dotácií, v zmysle § 7 ods. 4 a 6 zákona 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších právnych predpisov rieši aj všeobecne záväzné nariadenie obce Huncovce č. 11/2021. **Upozorňujem**, že použitie dotovaných finančných prostriedkov je možné len na základe jednoznačného písomného vymedzenia účelu poskytnutia dotácie. Na ich poskytnutie obec nemôže použiť finančné prostriedky získané návratnými zdrojmi financovania alebo iným spôsobom, ktorým by sa zvýšil celkový dlh obce. Dotácie sa poskytujú na základe žiadosti a dokladov

preukazujúcich splnenie podmienok na poskytnutie dotácie, ustanovených daným zákonom alebo osobitným predpisom.

V rozpočtovom roku 2025 ani v rokoch 2026 – 2027 nie je plánované prijatie žiadneho úveru. Obec však bude k 1.1. 2025 evidovať úverovú záťažnosť vo výške 135 344 eur z úveru na odkúpenie pozemkov do majetku obce pre IBV v lokalite „za školou“ prijatého v roku 2019. Obec neeviduje žiadne ručiteľské záväzky. Výška úveru vo výške 135 344 eur predstavuje 3,30% očakávaných bežných príjmov roka 2024. Stav úverovej záťažnosti je tak v súlade s § 17, ods. 6 písm. a) Zákona č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o rozpočtových pravidlách“) a nepresahuje ani limit uvedený v § 17, ods. 9 Zákona o rozpočtových pravidlách (50%).

V nadväznosti na uvádzané skutočnosti konštatujem, že **výška** celkovej sumy **dlhu** obce **je v súlade** s platným zákonom o rozpočtových pravidlách.

Záväzky zo splácania úverov budú v rokoch 2025-2026 tvorené predpokladanými úrokovými nákladmi vo výške 496 eur v roku 2025 a 134 eur v roku 2026. Okrem toho budú splácané istiny úveru vo výške 67 692 eur v rokoch 2025 – 2026. V roku 2025 tak budú splátky úverov vrátane úrokov tvoriť 1,66% z očakávaných bežných príjmov roka 2024, v roku 2026 bude tento pomer 1,61% z rozpočtovaných bežných príjmov roka 2025. V roku 2027 nebude splácaný žiaden úver.

Týmto konštatujem, že **suma splátok** návratných zdrojov financovania **je v súlade** s platným zákonom o rozpočtových pravidlách.

Na základe priebežne posudzovanej a hodnotenej celkovej výšky skutočných záväzkov vznikajúcich počas roka 2024 **konštatujem**, že ich vývoj nezakladá vznik skutočnosti pre zavedenie ozdravného režimu a nútenej správy v hodnotených rozpočtovaných rokoch (§ 19 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov).

Návrh viacročného rozpočtu obce Huncovce na roky 2025 - 2027, v súlade s ustanoveniami § 9, ods. 3 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, bol zverejnený obvyklým spôsobom, aby sa mohli k nemu občania obce vyjadriť.

V nadväznosti na uvádzané skutočnosti aj napriek uvádzaným rizikám a skutočnosti, že rozpočet bude potrebné po zverejnení aktuálnejších informácií o výške podielu obce Huncovce na dani z príjmu fyzických osôb aktualizovať,

odporúčam

Obecnému zastupiteľstvu obce Huncovce
predložený návrh rozpočtu obce Huncovce vrátane programového rozpočtu na rok 2025
schváliť a návrh rozpočtu na roky 2026 – 2027 zobrať na vedomie.

Ing. Miroslav Karpiš
hlavný kontrolór obce

Huncovce 18.11. 2024